

Beheerpakketten ANLb 2026 Open grasland

Inhoudsopgave

1. Grasland met rustperiode	3
2. Kuikenvelden	4
3. Plasdras voor weidevogels	5
4. Legselbeheer op grasland.....	6
5. Kruidenrijk grasland.....	7
6. Extensief beweide grasland.....	8
7. Ruige mest	9
41. Ontwikkeling kruidenrijk grasland.....	10
42. Legselbeheer op bouwland en uitgesteld zaaien	12
45. Kievitstrook.....	13

1. Grasland met rustperiode

Introductie

Dit pakket biedt rust aan broedende vogels en opgroei gelegenheid aan kuikens. Een rustperiode is vooral voor weidevogels van belang, maar het beheer biedt ook schuil- en foerageergelegenheid voor insecten en kleine zoogdieren. Het pakket wordt in een mozaiek weggelegd met wisselende rustperiodes, zodat er verschillende maaitrappen ontstaan.

Beheereisen

- Er worden in de rustperiode (afhankelijk van pakketvariant) geen landbouwkundige bewerkingen uitgevoerd;

Beheervoorschriften

- In de rustperiode vinden op het ANLb-perceel geen bewerkingen plaats, ook geen beweiding;
- Het te voet betreden van het perceel moet zoveel mogelijk worden beperkt. Uitzonderingen kunnen worden gemaakt voor maatregelen in het kader van het ANLb zelf, maar ook deze moeten zoveel mogelijk worden vermeden;
- Het advies is om de voorjaarsbemesting achterwege te laten en na de rustperiode te bemesten. Dit voorkomt een veel te zware snede na de rustperiode. Weidevogelkuikens kunnen zich moeilijk voortbewegen door een zwaar gewas;
- Maai van binnen naar buiten, zodat weidevogels en kuikens een veilig heenkomen kunnen zoeken;
- Maai overdag, want 's nachts of in de schemering zijn opschietende weidevogels die kunnen wijzen op aanwezige kuikens of nesten slecht zichtbaar.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
1a	Grasland met rust van 1 april tot 1 juni	€ 550,-
1b	Grasland met rust van 1 april tot 8 juni	€ 700,-
1c	Grasland met rust van 1 april tot 15 juni	€ 750,-
1d	Grasland met rust van 1 april tot 22 juni	€ 850,- (contractstop)
1e	Grasland met rust van 1 april tot 1 juli	€ 1.200,- (contractstop)

Kuikenvelden

Introductie

Een kuikenveld kan tijdens het broedseizoen worden afgesproken op percelen zonder weidevogelbeheer. Kuikenvelden bieden opgroeiende kuikens van weidevogels de ruimte om op te groeien, omdat een deel van het perceel waar ze zitten niet wordt gemaaid, terwijl de rest al wel wordt gemaaid. Het zijn vaak stroken of blokken in een grasland waar het grasland dus lang genoeg is om schuilgelegenheid en voedsel voor kuikens te bieden.

Beheereisen

- Er worden in de rustperiode (afhankelijk van pakketvariant) geen landbouwkundige bewerkingen uitgevoerd en er vindt geen beweiding plaats;

Beheervoorschriften

- Kuikenvelden in de vorm van stroken zijn ten minste 6 meter breed;
- Kuikenvelden mogen niet voor 1 juni worden gemaaid, dus ook niet voorafgaand aan de rustperiode voor een kuikenveld.

Pakketvarianten en tarieven

De rustperiode ligt in de periode 1 mei tot 1 augustus, en heeft een duur van tenminste:

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
2a	Kuikenveld 2 weken	€ 380,-
2c	Kuikenveld 4 weken	€ 750,-
2e	Kuikenveld 6 weken	€ 1150,-

3. Plasdras voor weidevogels

Introductie

Plasdras is een aantrekkelijk biotoop voor weidevogels om te rusten en te foerageren. Wormen en emelten komen bij een hoge grondwaterstand dichterbij het maaiveld en zijn daardoor beter bereikbaar voor weidevogels. Het is belangrijk dat naast de plasdras percelen met rustperiode aanwezig zijn, zodat er schuil- en opgroeimogelijkheden zijn voor de kuikens.

Niet het diepere water, maar juist het 'drassige' deel van een plasdras is het meest waardevol voor weidevogels. Praktisch vertaald hoeft u op een goed plasdrasperceel niet noodzakelijkerwijs laarzen aan om droge voeten te houden, maar heeft u wel per definitie natte sokken als u er op schoenen doorheen zou lopen. De oppervlakte voor dit pakket is het deel dat in de beheerperiode continu drassig is.

Beheereisen

- De plasdras is volledig drassig van 15 februari tot 15 juni;

Beheervoorschriften

- Plasdrassen kunnen op een heel perceel of deel van het perceel liggen.
- De plasdras wordt gecreëerd met pompen, dammetjes, afsluiten van greppels of andere maatregelen;
- Het plasdraspakket heeft betrekking op het drassige deel van een perceel. Dat deel moet in zijn geheel drassig zijn, slikkige randjes tellen wel mee;
- Om plasdras tot productieve (landbouw)grond te laten behoren, is het nodig om minstens één keer per jaar te maaien;
- De plasdras wordt niet bemest;
- De plasdras gaat altijd kort de winter in.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam (per ha)	Tarief (per ha)
3c	Plasdras 15 februari tot 15 juni	€ 3.200,-

4. Legselbeheer op grasland

Introductie

Dit pakket helpt boeren bij de bescherming van nesten en kuikens op grasland. Doordat bekend is waar nesten en kuikens aanwezig zijn, kunnen werkzaamheden daarop worden afgestemd. Bij aanwezigheid van nesten op grasland worden nestbeschermers geplaatst bij beweiding en bij maaien wordt een deel van het perceel niet gemaaid, zodat de kuikens daar veilig kunnen opgroeien, hier kan legselbeheer plus aansluitend een periode van rust worden afgesloten.

Beheereisen

Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijvoorbeeld op stalkaart of via geo informatie). Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst;

- Pakket a: Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen, tenminste via enclaves van minimaal 50 m²;
- Pakket d t/m h: Kuikenvelden na legselbeheer: Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen op een deel van het perceel via een rustperiode van datum x tot y waarbij de vrijwaring tenminste 14 kalenderdagen duurt;

Beheervoorschriften

- Pakket a: De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen één of meerdere malen gecontroleerd op aanwezige legsels. Monitoring van nesten en kuikens zoveel mogelijk zonder betreding van het veld uitvoeren (bijvoorbeeld vanaf de rand van het perceel of met drones);
- Pakket d t/m h: In de rustperiode zijn bewerkingen en beweiding niet toegestaan;
- Pakket d t/m h: Kuikenvelden in de vorm van stroken zijn ten minste 6 meter breed.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
4a	Legselbeheer op grasland	€ 75,-
4d	Legselbeheer op grasland plus 2 weken rust in de periode van 1 mei tot 1 augustus	€ 475,-
4f	Legselbeheer op grasland plus 4 weken rust in de periode van 1 mei tot 1 augustus	€ 1.075,-
4h	Legselbeheer op grasland plus 6 weken rust in de periode van 1 mei tot 1 augustus	€ 1.475,-

5. Kruidenrijk grasland

Introductie

Kruidenrijke graslandpercelen zijn erg belangrijk voor weidevogels. De bloeiende kruiden trekken insecten aan, waardoor vogels hier voedsel kunnen vinden. Ook vormen ze door de late maaidatum een geschikt toevluchtsoord wanneer omliggend grasland wordt gemaaid of akkers geoogst. De kruiden komen van nature in grotere aantallen voor, verspreid over het hele perceel, de zode is open en divers van structuur door de vele kruiden met veel bloeistengels en weinig blad. Dit heeft ook als voordeel dat kuikens zich goed kunnen voortbewegen in het grasland. Het pakket wordt in een mozaiek weggelegd met wisselende rustperiodes en in combinatie met grasland met rustperiode, zodat er verschillen in vegetatie en maaitrappen ontstaan.

Beheereisen

- Er worden in de rustperiode (afhankelijk van pakketvariant) geen landbouwkundige bewerkingen uitgevoerd;
- Chemische onkruidbeheersing is niet toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel, op maximaal 10% van de beheereenheid;
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd;
- Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit [lijst b](#) ten behoeve van specifiek doel zijn in transect aanwezig in de periode 1 april tot 1 oktober;

Beheervoorschriften

- Het grasland mag niet worden gescheurd of gefreesd;
- Het streven is dat kruidenrijk grasland via natuurlijke processen kruidenrijk is. Bij gebrek aan soorten in de zaadbank of in de omgeving kan pleksgewijs worden ingezaaid of met soortenrijk hooi zaden worden aangevoerd. Dit is alleen een optie als de productiviteit gematigd is (rond 5-7 ton ds/ha) en met een autochtoon, streekeigen mengsel;
- Geen enkele vorm van drijfmest of vaste mest is toegestaan;
- Laat bij iedere maaibeurt een kruidenrijk deel (10% of meer) staan. Dit is gunstig voor zaadzetting van bloeiende kruiden en voor insecten;
- Bewerkingen en beweiding zijn in de rustperiode niet toegestaan, daarbuiten wel. Bij voorweiden, niet bloten;
- Maai van binnen naar buiten, zodat weidevogels en kuikens een veilig heenkomen kunnen zoeken;
- Maai overdag, want 's nachts of in de schemering zijn opschietende weidevogels die kunnen wijzen op aanwezige kuikens of nesten slecht zichtbaar.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
5a	Kruidenrijk grasland, rust 1 april tot 15 juni, 4 indicatorsoorten	€ 1.450,-
5b	Kruidenrijk grasland, rust 1 april tot 22 juni, 4 indicatorsoorten	€ 1.550,- (contractstop)
5c	Kruidenrijk grasland, rust 1 april tot 1 juli, 4 indicatorsoorten	€ 1.650,-(contractstop)

6. Extensief beweid grasland

Introductie

Extensief beweid grasland draagt bij aan het habitat voor weidevogels. Het is waardevol voor insecten en insectenetende vogels die voorkomen op wat korter gras en een bepaalde beweidingsdruk kunnen hebben, bijvoorbeeld de kievit. De mest van het vee trekken insecten aan die als voedsel dienen voor volwassen vogels en de wat oudere kuikens. Er wordt gewerkt met een lage veebezetting, zodat er voldoende ruimte voor weidevogels is. Dit pakket past bij een grasproductie van ca 7 ton ds/ha/jaar.

Beheereisen

- Beweiding is verplicht van 1 mei tot 15 juni. De veebezetting is afhankelijk van pakketvariant;
- Chemische onkruidbeheersing is niet toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemonkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel, op maximaal 10% van de beheereenheid en mag dan alleen als er niet beweid wordt;

Beheervoorschriften

- In de periode van extensief beweiden, wordt het land niet bewerkt. Denk daarbij aan maaien, rollen, slepen, scheuren, frezen, (her)inzaaien, doorzaaien en bemesten.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam (per ha)	Tarief(per ha)
6a	eweiding verplicht van 1 mei tot 15 juni, minimaal 1 GVE/ha en maximaal 1,5 GVE/ha	€ 770,-
6c	eweiding verplicht van 1 mei tot 15 juni, minimaal 1 GVE/ha en maximaal 3 GVE/ ha	€ 530,-
6d	eweiding verplicht van 1 mei tot 1 juli, minimaal 1 GVE/ha en maximaal 1,5 GVE/ha	€ 900,-

Diersoorten	GVE
Stieren, koeien en andere runderen ouder dan twee jaar en paardachtigen ouder dan zes maanden	1
Runderen vanaf zes maanden maar niet ouder dan twee jaar	0,6
Runderen jonger dan zes maanden	0,4
Paardachtigen jonger dan zes maanden	0,4
Schapen, geiten en lammeren	0,15
Alpaca's	0,15
Fokzeugen > 50 kg	0,5
Andere varkens	0,3
Legkippen	0,014
Ander pluimvee	0,03

Let op! Deze tabel geldt alleen voor de GVE berekening van begrazing in combinatie met ANLb-subsidies.

7. Ruige mest

Introductie

Bemesting met ruige mest stimuleert het bodemleven ten behoeve van boerenlandvogels. Storrijke mest zorgt tevens voor nestmateriaal. Het bodemleven, waaronder regenwormen en insecten hebben meer aan ruige mest dan andere vormen van mest. Zorgt ook voor hogere organische stof en goed voor bodemstructuur.

Beheereisen

- De beheereenheid wordt bemest met ruige stalmest;

Beheervoorschriften

- Dit pakket is bedoeld voor beheer gericht op boerenlandvogels. Er wordt ruige stalmest uitgereden met strodeeltjes;
- Dit pakket kan alleen in combinatie met een ander beheerpakket worden afgesloten.
- Op de beheereenheid wordt in een kalenderjaar ten minste 5 en maximaal 10 ton ruige stalmest per hectare uitgereden, om te voorkomen dat de grasmast te zwaar voor weidevogelkuikens wordt, is meer niet nodig;
- De ruige stalmest wordt in één keer opgebracht;
- Het uitrijden van ruige mest is toegestaan conform de mestwetgeving van RVO.

Meldingen

Meld het uitrijden van de ruige stalmest binnen 7 kalenderdagen na uitvoeringsdatum via [mijnboerennatuur](https://mijnboerennatuur.nl). Kies bij invoering van de melding; ruige mest/bodemverbeteraar voor: **storrijke vaste mest rund**.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
7a	Ruige mest*	€ 100,-
* Uitbetaling na tijdige melding via mijnboerennatuur.nl		

41. Ontwikkeling kruidenrijk grasland

Introductie

Dit pakket is bedoeld voor percelen waar je (extensief) kruidenrijk grasland wilt ontwikkelen, maar die nu nog zeer soortenarm zijn, met bijvoorbeeld dominantie van witbol of die wellicht momenteel nog geheel uit Engels raaigras bestaan. Verschrallen van de bodem bevordert de kruidenrijkdom, dat wil zeggen: niet bemesten, geen bagger op brengen en het maaisel afvoeren. Door beweiding achterwege te laten, voorkom je bemesting van het perceel en zorg je voor een snellere verschraling van het perceel. Dit is gunstig voor het verkrijgen van meer kruiden.

Dit pakket past in verschillende leefgebieden. De eerste snede is in het broedseizoen, daarom wordt er gezocht naar nesten. Vroeg maaien is van belang om het dominantiestadium van witbol te doorbreken, dan wel om zoveel mogelijk voedingsstoffen af te voeren.

Dit pakket richt zich op twee typen uitgangssituaties:

- productief grasland met dominantie van Engels raaigras: te vinden in veel regulier beheer grasland in de melkveehouderij. Gebruik hier pakket a, gevolgd door c;
- grasland met dominantie van witbol: vaak ontstaan door jarenlang uitgesteld maaien. Gebruik hier pakket b gevolgd door d;
- Als er geen vogels broeden of kuikens aanwezig zijn, worden alleen pakketten a en b gebruikt;

Beheereisen

- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijv. op stalkaart of via geo informatie);
- Pakket a (verschrallen productief grasland): Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen, via een rustperiode van 1 april tot 27 april;
- Pakket b (doorbreken witbol dominantie): Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen, via een rustperiode van 1 april tot 22 mei;
- Chemische onkruidbeheersing is niet toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel, op maximaal 10% van de beheereenheid;
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 3x keer gemaaid en afgevoerd. De eerste maaibeurt gebeurt zo vroeg mogelijk, om een te zwaar gewas en een eventuele dominantie van witbol te voorkomen, laatste maaibeurt in september/oktober;
- Minimaal 2 verschillende indicatorsoorten uit lijst b ten behoeve van specifiek doel zijn in transect aanwezig in de periode 1 april tot 1 oktober;

Beheervoorschriften

- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht;

- Als er een kruidenrijk deel aanwezig is, bijvoorbeeld in de randen, dan minimaal 10% van het meest kruidenrijke gewas en/of nestlocaties blijft per maaibeurt staan. Per maaibeurt kan dat rouleren;
- (Na)beweiding is mogelijk vanaf 1 augustus;
- Het gewas moet kort de winter in;
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd, ingezaaid of geklepeld.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
41a	Verschralen voedselrijk grasland	€ 620,-
41b	Doorbreken witbol dominantie	€ 1.100,-

42. Legselbeheer op bouwland en uitgesteld zaaien

Introductie

Dit pakket helpt boeren bij de bescherming van nesten en kuikens op bouwland. Het gaat dus vaak om maïsland, maar niet uitsluitend. Doordat bekend is waar nesten en kuikens aanwezig zijn, kunnen werkzaamheden daarop worden afgestemd. Contact met veldmedewerkers/vrijwilligers is erg belangrijk. Zij brengen de nesten in en kuikens in kaart, daarbij moet zoveel mogelijk vanaf de rand van het perceel gemonitord worden. Nesten worden geregistreerd, het liefst digitaal. Nesten worden beschermd tegen verstoring via verplaatsen, nestbeschermers of via uitstellen van zaaien van het gewas.

Beheereisen

- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijvoorbeeld op stalkaart of via geo informatie). Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst;
- Pakket b: Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen via een rustperiode van 15 maart tot 15 mei;

Beheervoorschriften

- Pakket a: De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen één of meerdere malen gecontroleerd op aanwezige legsels. Monitoring van nesten en kuikens zoveel mogelijk zonder betreding van het veld uitvoeren (bijvoorbeeld vanaf de rand van het perceel of met drones);
- Legselbeheer op bouwland/rust periode op bouwland heeft alleen zin als er aangrenzend opgroeihabitat voor kuikens aanwezig is, daarom altijd zorgen voor opgroeihabitat, zoals kruidenrijke akkerranden of direct aangrenzend weidevogelgrasland.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
42a	Legselbeheer op bouwland	€ 50,-
42b	Rustperiode op bouwland van 15 maart tot 15 mei	€ 300,-

45. Kievitstrook

Introductie

Een kievitrاند of -strook is een speciale kruidenrijke akkerrand of -strook die kievitskuikens, maar ook andere akker- en weidevogels dekking en voedsel biedt. Het is een strook akkerland op een perceel waar veel kuikens rondlopen en waar de bewerking zo lang uitgesteld wordt dat er geen gewas (meestal maïs) meer gezaaid wordt. In plaats daarvan wordt een strook met rust gelaten en komt er een spontane vegetatie op. Deze braakliggende stroken kunnen ook midden op het perceel liggen. Een mooie vervolgstap is om deze strook in het najaar in te zaaien met een kruidenrijk akkermengsel.

Beheer

- Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 15 maart tot 15 juli uit braak – spontane opkomst.

Beheervoorschriften

- Een kievitstrook bestaat uit een strook van minimaal 6 meter;
- De strook wordt van 15 maart tot 15 juli niet bewerkt;
- Dit pakket kan het beste gecombineerd worden met pakket 42 (Legselbeheer op bouwland), het wordt dan als strook in of rand langs het perceel gelegd; het mag niet overlappen;

Advies

- De rand bestaat bij begin rustperiode uit kaal gemaakte grond (bijv. door frezen van grasland) waar een spontane vegetatie kan opkomen. Indien er bij aanvang van de pakketperiode al een vrij zware begroeiing aanwezig is, kan deze worden ondergewerkt.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
45a	Kievitstrook	€ 3.000.-